

Лесная Елена Сергіївна,
к. держ. упр.,
доцент кафедри економічної теорії та фінансів,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Харків
ORCID 0000-0002-9899-3893

УДК 332.024

doi: 10.34213/tp.20.01.14

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Охарактеризовано основні організації та установи, діяльність яких спрямовано на підтримку розвитку підприємництва на регіональному рівні, на прикладі Харківської області, мету діяльності, завдання, основні напрями діяльності та послуги, що надаються.

Ключові слова: підприємництво, організації, підтримка розвитку, мета, завдання, напрями діяльності.

Постановка проблеми. Децентралізація та підвищення економічної самостійності регіонів є нагальною вимогою сьогодення й об'єктивною необхідністю, що сприяє підвищенню господарності й соціально-економічної відповідальності на рівні регіонів, зростанню економічної могутності регіонів і країни. Досягти підвищення економічної ефективності на регіональному рівні можливо через розвиток приватного підприємництва і підприємницької ініціативи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На цей час достатньо великої уваги приділяється дослідженню питань державної політики сприяння розвитку підприємництва на регіональному рівні. Серед українських науковців, які присвятили свої праці дослідженню цієї теми, необхідно вказати А. Васіна, Н. Волощук, А. Газуда, А. Гевліч, А. Ковальов, І. Сазонец. Проте питання саме організаційної підтримки розвитку підприємництва на рівні регіону, на наш погляд, розглянуто недостатньо.

Метою статті є аналіз організаційної підтримки розвитку підприємництва на регіональному рівні на прикладі Харківської області

Виклад основного матеріалу. Пропонуємо звернути увагу на інститути, що впливають на підтримку розвитку підприємництва на рівні регіону.

Для Департаменту економіки та міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації (далі – ХОДА) одним з основних завдань є забезпечення реалізації державної політики економічного і соціального розвитку, регіональної політики, регуляторної політики у сфері підприємницької діяльності, політики з питань розвитку підприємництва, ліцензування. У рамках виконання покладених завдань департаментом проводиться аналіз справ із проблем розвитку підприємництва, прогноуються пріоритетні напрями розвитку підприємницької діяльності, розробляються пропозиції щодо підвищення ефективності їхньої діяльності, забезпечується й організовується участь підприємців області у виставково-ярмаркових заходах, представлення і презентація підприємців області. Департамент сприяє формуванню, ефективній роботі та розвитку інфраструктури підтримки підприємництва в області, забезпечує взаємодію обласної державної адміністрації з об'єднаннями і спілками підприємців області, координує діяльність Харківського регіонального фонду підтримки підприємництва.

© Лесная О. С., 2020

Для Департаменту з підвищення конкурентоспроможності регіону ХОДА основними завданнями, що безпосередньо впливають на розвиток підприємництва в регіоні, є: сприяння підтримці позитивного міжнародного іміджу України та Харківської області й підвищення конкурентоспроможності регіону; сприяння залученню міжнародної технічної допомоги та координації діяльності, пов'язаної із залученням такої допомоги; проведення інформаційно-аналітичного супроводу заходів, метою яких є підвищення рівня поінформованості представників регіону щодо можливостей участі у проектах і програмах, які реалізуються світовими та європейськими фінансовими установами.

У рамках виконуваних функцій департамент проводить аналіз стану і тенденції економічного розвитку в сфері підвищення конкурентоспроможності і вживає заходів з усунення недоліків, а також складає разом з іншими структурними підрозділами ХОДА зведену програму реформування секторів економіки регіону, що спрямована на підвищення його конкурентоспроможності, створення сприятливого інвестиційного та підприємницького клімату.

Цей же департамент: надає консультативно-методичну допомогу районним державним адміністраціям та суб'єктам господарської діяльності – підприємцям із питань підвищення конкурентоспроможності, інформацію про пропозиції іноземних підприємств щодо співробітництва та сприяє презентації й поширенню пропозицій вітчизняних підприємств за межами області; сприяє організації проведення міжнародних економічних форумів та інших заходів презентаційно-комунікаційного характеру; вносить у межах компетенції пропозиції щодо упровадження проектів із метою розвитку малого та середнього бізнесу з подальшою реалізацією проектів на території регіону.

Департаментом з підвищення конкурентоспроможності регіону формується та публікується на своєму офіційному сайті Інформаційний дайджест “Актуальні запити на надання пропозицій програм та проектів МТД”. Здійснюється розсилка, яку спрямовано на інформування зацікавлених сторін про актуальні заходи та новини у сферах міжнародної допомоги, експортної діяльності підприємств та надання адміністративних послуг. Проводиться робота з інформування щодо можливості участі в міжнародних виставкових заходах за кордоном, бізнес-форумах та міжнародних заходах, які проводяться в Україні за участю представників іноземних компаній. Створено Реєстр інвестиційних проектів (пропозицій), який включає 61 інвестиційну пропозицію (проектів) загальною вартістю 1 379,42 млн дол. США (проекти відносяться до таких сфер, як промисловість, будівництво, житлово-комунальне господарство, енергетика, сільське господарство, медицина, екологія, IT). Також спільно з районними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування сформовано базу вільних земельних ділянок, виробничих площ, які може бути використано в рамках реалізації інвестиційних проектів.

Харківський регіональний фонд підтримки підприємництва було створено відповідно до Указу Президента України “Про державну підтримку малого підприємництва” від 12.05.1998 р. № 456. Метою діяльності Фонду є створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу в області завдяки забезпеченню фінансово-кредитної, організаційної, методичної й освітньої підтримки підприємців.

Завданнями Фонду є:

- сприяння реалізації державної політики розвитку підприємництва шляхом залучення й ефективного використання фінансових ресурсів на зворотній і незворотній основі, фінансування цільових програм та проектів, часткової сплати відсотків за кредити, видані підприємцям установами банків;
- співробітництво з міжнародними, іноземними та українськими фінансовими організаціями у питаннях розвитку підприємництва;
- участь у реалізації міжнародних договорів у частині фінансового забезпечення розвитку підприємництва в Харківському регіоні;
- участь у створенні організацій, що мають за мету надання підтримки підприємству.

Основні напрями діяльності Фонду на 2016–2020 рр. визначено з урахуванням пріоритетів та цілей Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 р., включаючи:

1. Реалізацію комплексної навчально-освітньої програми “Школа малого бізнесу”, метою якої є: проведення бізнес-семінарів, круглих столів та майстер-класів з актуальних питань ведення підприємницької діяльності; виїзні семінари для підприємців районів Харківської області; робота з підготовки реалізації “Курсу підвищення кваліфікації для суб’єктів малого підприємництва”; проведення інтернет-конференцій та майстер-класів з експертами.

2. Фінансово-кредитну та матеріально-технічну підтримку суб’єктів підприємницької діяльності: надання цільових безвідсоткових мікрокредитів представникам малого бізнесу на підставі конкурсу бізнес-планів проектів; сприяння пошуку інвестиційних та кредитних ресурсів для реалізації бізнес-проектів.

3. Інформаційно-консультативну підтримку суб’єктів малого і середнього підприємництва та об’єктів інфраструктури, підтримки підприємництва, наповнення актуальною інформацією інтернет-порталу для підприємців www.kharkiv.biz.ua і онлайн-консультаційного центру для підприємців. Це надає можливість широкому колу відвідувачів ознайомитися з основними заходами регіональної та державної підтримки підприємництва. У розділі “Календар підприємця” оновлюється актуальна інформація з термінами подання звітності та сплати податків, перелік установ інфраструктури підтримки підприємництва в районах та містах Харківської області. У розділі “Кредитування підприємців” оновлюється інформація щодо актуальних стипендій та грантів міжнародної технічної допомоги. У рубриці “Можливості для бізнесу” (Банківський навігатор) сформовано базу кредитних програм. У розділі “Довідник підприємця” можна ознайомитися з інформацією щодо актуальних питань ведення бізнесу. Відбувається оновлення “Бази об’єктів комунального майна, які можуть бути передані в оренду суб’єктам підприємницької діяльності” та “Переліку об’єктів спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області, включених до переліку таких, що підлягають продажу за конкурсом, відповідно до прийнятих Харківською обласною радою рішень”, інформацію щодо програм бізнес-стажування за кордоном. На постійній основі видається “Дайджест ХРФПП”, який надає можливість відслідковувати останні соціальні та економічні новини області, зміни в законодавстві та інформацію про діяльність Фонду.

4. Сприяння розвитку інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва (бізнес-центрів, інформаційно-консультаційних центрів, бізнес-інкубаторів тощо).

Для досягнення поставленої мети і вирішення своїх завдань Фонд здійснює такі види діяльності:

- співпрацює з органами державної виконавчої влади та місцевого самоврядування в розробленні та реалізації соціально-економічних програм, спрямованих на розвиток підприємництва, зменшення соціальної напруги, поліпшення виробничого, фінансового та науково-технічного стану Харківського регіону та відтворення його природних ресурсів;

- здійснює інформаційне забезпечення, облік і аналіз потреб, можливостей залучення, надходжень та ефективності використання вітчизняних та іноземних інвестицій і кредитів, іншої фінансової й технічної допомоги, спрямованих на розвиток підприємництва та підтримку вітчизняного товаровиробника в Харківському регіоні;

- здійснює контроль цільового використання коштів, одержаних підприємницькими структурами від Фонду, і в разі виявлення порушень цільового використання коштів призупиняє їхнє фінансування;

- для реалізації кредитних, інвестиційних, лізингових та інших проектів організує, надає допомогу і здійснює фінансово-правову та техніко-економічну експертизу інвестиційних проектів і програм регіонального рівня, підприємницьких проектів області та приймає рішення щодо фінансування проектів і програм;

- сприяє формуванню розвинутої інфраструктури для забезпечення ефективної підприємницької діяльності в Харківському регіоні;

- стає засновником і бере фінансову участь у створенні бізнес-інкубаторів, бізнес-центрів, консультаційних та інформаційних систем;

- організує вивчення кон'юнктури ринку і визначення його народногосподарських та зовнішньоекономічних потреб;

- організує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів, залучених до підприємницької діяльності;

- створює систему моніторингу профінансованих Фондом проектів і програм, а також інформаційний супровід проектів і програм міжнародного співробітництва в регіоні, використовує зібрану інформацію для економічної оцінки наступних проектів і програм;

- бере участь у створенні організацій, що мають на меті надання підтримки підприємництву;

- надає фінансової підтримки підприємництву Харківської області за напрямками, що передбачені відповідними програмами, зокрема через уповноважені банки, які визначаються Фондом на основі тендера, у вигляді фінансової допомоги на зворотній та незворотній основі, фінансового кредиту, інвестицій, лізингу та інших форм оренди, гарантій для одержання кредитів та часткової сплати відсотків за кредитами, одержаними суб'єктами підприємницької діяльності;

- укладає та отримує інвестиції та кредити за погодженням обласної ради та департаменту;

- бере участь у реалізації міжнародних програм, що фінансуються іноземними фондами, які здійснюють свою діяльність як на території України, так і за її межами;

- бере участь або стає одним з організаторів виставок як в Україні, так і за її межами, ярмарків, симпозіумів, аукціонів та інших заходів рекламного характеру.

Постійно здійснюється координація діяльності бізнес-центрів, надається методична допомога, інформаційна підтримка розвитку бізнесу, проводяться семінари для підприємців.

Фінансове забезпечення діяльності Фонду здійснюється за рахунок коштів, отриманих з обласного бюджету.

Регіональна рада підприємців – це консультаційно-дорадчий орган обласної державної адміністрації, утворений для формування та реалізації в регіоні державної регуляторної політики і політики у сфері підприємництва, спрямованої на забезпечення захисту інтересів суб'єктів господарювання. Раду сформовано за територіальним принципом із числа представників суб'єктів господарювання, громадських організацій підприємців, об'єднань підприємців, організацій роботодавців.

До основних завдань Регіональної ради підприємців віднесено:

1) сприяння створенню механізму взаємодії суб'єктів господарювання, громадських організацій підприємців та їхніх об'єднань і органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування на засадах партнерства і відкритості;

2) участь у формуванні та реалізації державної регуляторної політики і державної політики у сфері підприємництва в регіоні;

3) підготовку пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів у сфері підприємництва;

4) розгляд проектів регіональних програм розвитку підприємництва та участь у проведенні аналізу їхнього виконання;

– підготовку і подання органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування пропозицій щодо створення правових, економічних та організаційних умов для забезпечення розвитку підприємництва в регіоні;

– формування та реалізацію в регіоні державної регуляторної політики і державної політики у сфері підприємництва, спрямованої на забезпечення захисту інтересів суб'єктів господарювання;

– розв'язання спірних питань у сфері підприємництва;

5) розвиток підприємницької ініціативи, підтримку та популяризацію підприємницької діяльності, досвіду соціальної відповідальності бізнесу, відродження позитивних традицій та етичних принципів підприємництва.

Харківська обласна громадська організація “Асоціація приватних роботодавців”, яку було утворено 06.08.2010 р., є місцевою громадською організацією, утвореною на основі єдності інтересів. Метою діяльності Асоціації є представництво та захист економічних, правових, соціально-трудових та інших законних прав та інтересів своїх членів, сприяння їхній підприємницької діяльності.

Завдання Асоціації у сфері сприяння підприємству такі: сприяння розвитку господарської діяльності підприємців; сприяння досягненню підприємцями самостійності і самоврядування; сприяння професійному розвитку підприємців, підвищенню їхньої кваліфікації та сприяння поширенню правил підприємницької етики.

Організація спрямовує свою діяльність на створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, прискорення науково-технічного прогресу, розширення можливостей розвитку бізнесу та необхідних правових і соціальних гарантій для самостійного ведення господарської діяльності, а також сприяє фінансуванню проектів, програм у сферах промислової, підприємницької, інноваційної діяльності; спільно з органами влади бере участь у

роботі науково-практичних заходів із підвищення знань і кваліфікації підприємців, сприяє міжнародному стажуванню; вносить до органів державної влади й управління пропозиції з питань власності та регулювання підприємницької діяльності.

У рамках Програми сприяння розвитку малого та середнього підприємства в Харківській області на 2016–2020 рр. Харківською обласною громадською організацією “Асоціація приватних роботодавців” реалізується програма “Новий відлік” шляхом проведення семінарів, тренінгів, майстер-класів та надання інформаційних, маркетингових, юридичних консультацій підприємцям із числа переселенців, ветеранів АТО з метою розвитку підприємницької ініціативи у безробітних та започаткування ними власної справи у сфері малого бізнесу.

У рамках проекту “Інтернет-дайджест” БІЗНЕС-ІНФОРМ продовжено супровід та інформаційне наповнення каналу інформування підприємців (КІП) із метою упровадження нових форм і підходів щодо надання інформаційної підтримки суб’єктам підприємницької діяльності для підвищення поінформованості з проблем малого та середнього бізнесу Харківщини, оперативного відстеження проблемних питань та широкого інформування громадськості.

Харківська торговельно-промислова палата є громадською організацією, діяльність якої спрямовано на розвиток економіки держави шляхом сприяння підприємству. Палату було засновано 13.01.1925 р. Метою її діяльності є розвиток зовнішньоекономічних зв’язків підприємств та підтримка вітчизняних виробників.

Місія Харківської торговельно-промислової палати: сприяння створенню сприятливих умов для підприємницької діяльності в регіоні; підтримка розвитку торговельно-економічних, науково-технічних зв’язків між українськими та зарубіжними підприємцями; представлення та захист інтересів підприємців – членів Палати як в Україні, так і за її межами; об’єднання бізнес-кіл Харківщини; створення комфортних умов для спілкування та обміну інформацією між компаніями і партнерами.

До основних послуг Харківської торговельно-промислової палати ми можемо віднести: надання допомоги в організації власного бізнесу; маркетингове дослідження ринку України; штрихове кодування; організацію виставок; бухгалтерський аутсорсинг; внесення до недержавного реєстру надійних партнерів; конференц-сервіс; оцінювання нерухомого майна; реєстрацію фізичних осіб – підприємців; захист бізнесу в Україні; створення торговельної марки; переклади буди-якої складності; організацію ділових заходів; надання експертизи та сертифікатів походження; послуги з оцінювання вартості майна; рекламу в мережі Інтернет; підтримку зовнішньоекономічної діяльності.

При наданні допомоги в організації власного бізнесу відбувається: надання усних та письмових консультацій із питань ведення господарської діяльності клієнта; розроблення документації, необхідної для ведення господарської діяльності (договорів, зовнішньоекономічних контрактів, заяв, скарг, листів, наказів, доручень та інших поточних документів); вирішення питань організації бухгалтерського та податкового обліку; підготовка і своєчасне подання звітності; контроль дебіторської та кредиторської заборгованості; надання професійних консультацій у частині податкового, трудового та іншого законодавства України. Послуги надаються на платній основі.

Союз підприємців Харківської області – громадська організація, яку було створено 23.04.1989 р. для захисту і лобювання прав та інтересів підприємців. Організація сприяє створенню сприятливого клімату для розвитку ефективного підприємництва, просуванню економічних реформ, підвищенню інвестиційної привабливості Харкова і області, удосконаленню податкової політики держави. Союз підприємців надає своїм членам інформаційно-правове та консалтингове обслуговування, підтримку членів Союзу, проводить маркетингові дослідження ринків, організовує бізнес-планування; пропонує для розгляду комерційні пропозиції та перспективні інвестиційні проекти, консультує з питань інвестування; сприяє у створенні спільних підприємств, у т. ч. організовує пошук надійних іноземних і українських ділових партнерів; організовує консультації, семінари, круглі столи. Має значний досвід у проведенні міжнародних бізнес-форумів, тематичних бізнес-зустрічей, конференцій, презентацій для вітчизняних і зарубіжних компаній. Союз підприємців здійснює співробітництво з обласними торговельно-промисловими палатами України; регіональними фондами підтримки підприємництва; українськими та зарубіжними громадськими об'єднаннями підприємців; посольствами і торговельними представництвами зарубіжних країн.

У Харківській області присутнє Регіональне представництво Міжнародної торговельної палати ICC Ukraine – всесвітньої організації, що користується авторитетом у розробленні сучасних правил та стандартів, які визначають ведення транскордонного бізнесу (ICC). Організацію представлено у 127 країнах світу, вона має 93 національних комітети. До структури ICC входять: міжнародний арбітражний суд, комісії та робочі групи, які допомагають у створенні глобальної системи торгівлі. Принципові преференції ICC Ukraine – це партнерські взаємини з національними комітетами Світової організації бізнесу у 93 країнах світу для сприяння міжнародній торгівлі, опанування нових ринків, пошуку партнерів та залучення інвестицій. Головний напрям діяльності – міжнародне співробітництво, створення умов для інтеграції українського бізнесу до міжнародної бізнес-спільноти.

Об'єднання промисловців і підприємців у Харківській області – регіональне відділення Всеукраїнської громадської організації “Український союз промисловців і підприємців” (УСПП). Це є неприбуткова організація, створена з метою створення сприятливих умов провадження бізнесу, захисту економічних та соціальних прав промисловців та підприємців України. УСПП спрямовує свою діяльність на зміцнення діалогу влади та бізнесу, захист прав та інтересів промисловців і підприємців. УСПП було створено 15.02.1992 р.

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. В області сформовано потужну організаційну систему підтримки підприємництва та створення сприятливих умов для здійснення підприємницької діяльності. Але отримати інформацію про ці організації можливо здебільшого завдяки джерелам Інтернет. Хоча необхідно зауважити що не всі підприємці мають можливості і достатньо часу для пошуку необхідної інформації. Особливо це стосується людей зрілого віку та тих, які проживають у селах та сільській місцевості Харківської області, у зв'язку зі складностями з доступом до інтернет-ресурсів. Тому вважаємо за доцільне збільшити обсяги соціальної реклами діяльності організацій, спрямованих на

підтримку розвитку підприємництва, можливо, через пресу або місцеве телебачення, яке користується популярністю в місцевих жителів. Це може бути цикл передач, інформаційні ролики в новинах або соціальна реклама. Маємо сподівання що вищезначені заходи розширять рівень обізнаності пересічних громадян про додаткові можливості розвитку підприємництва на регіональному рівні та сприятиме проросту їх.

Список використаних джерел

1. Про утворення Регіональної ради підприємців у Харківській області : розпорядження ХОДА від 22.09.2011 р. № 523 URL: <http://www.google.com.ua/url?url=http>.
2. Програма сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в Харківській області на 2016–2020 роки : рішення обласної ради від 08.09.2016 р. № 245-VII, зі змінами, внесеними рішенням обласної ради від 23.02.2017 р. № 387-VII, від 31.08.2017 р. № 502-VII. URL: <http://oblrada.kharkov.ua/ua/programa-spriyannya-rozvitku-malogo-ta-serednogo-pidpriemnistva-v-kharkivskij-oblasti-na-2016-2020-roki>.
3. Устав Асоціації приватних роботодавців. URL: <http://apr.org.ua/ustav-assotsiatsii-chastnyh-rabotodatelej/>.
4. Харківська торгово-промислова палата. URL: <https://www.kcci.kharkov.ua/ru/partners-reliability.html>.
5. Офіційний сайт Харківської обласної державної адміністрації. URL: <https://kharkivoda.gov.ua/pro-oblast/43126>.

References

1. Pro utvorennia Rehionalnoyi rady pidpryyemtsiv u Kharkivskiy oblasti: Rozporyadzhennya Kharkivskoyi oblasnoyi derzhavnoyi administratsiyi vid 22 veresnya 2011 roku №523. URL: <http://www.google.com.ua/url?url=http> [in Ukrainian].
2. Prohrama spriyannya rozvytku maloho ta serednoho pidpryyemnytstva v Kharkivskiy oblasti na 2016–2020 roky: Rishennya oblasnoyi rady vid 08 veresnya 2016 roku № 245-VII zi zminamy, vnesenymy rishennyam oblasnoyi rady vid 23.02.17 r. № 387-VII vid 31.08.17 r. № 502-VII URL: <http://oblrada.kharkov.ua/ua/programa-spriyannya-rozvitku-malogo-ta-serednogo-pidpriemnistva-v-kharkivskij-oblasti-na-2016-2020-roki> [in Ukrainian].
3. Ustav Asotsiatsiyi pryvatnykh robotodavtsiv. URL: <http://apr.org.ua/ustav-assotsiatsii-chastnyh-rabotodatelej/> [in Ukrainian].
4. Kharkivska torhovo-promyslova palata URL: <https://www.kcci.kharkov.ua/ru/partners-reliability.html> [in Ukrainian].
5. Ofitsiynny sayt Kharkivskoyi oblasnoyi derzhavnoyi administratsiyi. URL: <https://kharkivoda.gov.ua/pro-oblast/43126>.

Lesnaya O. S.,

*PhD in Public Administration, Associate Professor of Economic Theory and Finance Department,
KRIPA NAPA, Kharkiv
ORCID 0000-0002-9899-3893*

ORGANIZATIONAL SUPPORT FOR BUSINESS DEVELOPMENT AT THE REGIONAL LEVEL

The article reviewed organizations which activities aim to develop business activity at Kharkiv region level. Department of Economics and External relations of Kharkiv Regional State Administration, Department of competitive growth of the region of Kharkiv Regional State Administration, Kharkiv Regional Business Development Fund, Regional Council, “Private Employers Association” Kharkiv regional public organization, Kharkiv Chamber of Commerce and Industry, Employers’ Union of Kharkiv Region, Regional Representative Office of International Chamber of Commerce “ICC Ukraine” in Kharkiv Region, Union of Industrialists and Entrepreneurs of Kharkiv Region – Regional Office of All-Ukrainian public organization “Ukrainian Union of Industrialists and Entrepreneurs”. The purpose of the assignment and main functions on business development promotion of the above mentioned organizations at Kharkiv region level have been defined.

There has been formed a powerful organization of business support and creation of favorable conditions of conducting business. You can obtain the information about the organizations mainly through the Internet but businessmen do not always have possibilities and enough time to find needed information. Therefore we consider this advisable to increase the volume of social advertising of activities of business support organizations through the press or local TV. It can be a series of programs, clips in the news or social advertising. It is hoped that the above measures will expand the level of awareness of the citizens of the additional opportunities for business development at regional level and will promote the growth.

Keywords: entrepreneurship, organizations, support for development, purpose, action direction.

Надійшла до редколегії 20.02.2020 р.